

هنر روان‌درمانی

تألیف
دکتر آنتونی استور

مترجم
دکتر اذردخت مفیدی
روان‌پزشک و روان‌کار

با مقدمه
دکتر محمد صنعتی
استاد روان‌پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران

انتشارات ارجمند

آنتونی استور

هنر روان درمانی

ترجمه: دکتر آذردخت مفیدی

با مقدمه دکتر محمد صنعتی

فروست: ۷۷۹

ناشر: انتشارات ارجمند

صفحه آرا: زهرا اسمعیل نیا

مدیر هنری: احسان ارجمند

ناظر چاپ: سعید خانکشلو

چاپ و صحافی: سمارنگ

چاپ اول، فروردین ۱۳۹۴، ۱۶۵۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۰۹۵-۵۰-۲

این اثر، محصول قانون حمایت از مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

www.arjmandpub.com

سرشناسه: استور، آنتونی، ۱۹۲۰-م.

Storr, Antony

عنوان و نام پدیدآور: هنر روان درمانی / نویسنده آنتونی

استور؛ ترجمه آذردخت مفیدی؛ پیشگفتار محمد

صنعتی.

مشخصات نشر: تهران: ارجمند، ۱۳۹۲

مشخصات ظاهری: ۲۰۸ ص، قطع: رقی

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۰۹۵-۵۰-۲

عنوان اصلی: The Art of Psychotherapy

موضوع: روان درمانی

شناسه افزوده: مفیدی، آذردخت، ۱۳۴۰-، مترجم؛

صنعتی، محمد، ۱۳۲۴-، مقدمه نویس.

رده بندی کنگره: ۱۳۷۹ ۵۹۹/۷۸۰۰ RC۴۸۰

رده بندی دیویی: ۶۱۶/۸۹۱۴

شماره کتابشناسی ملی: ۱۰۷۵۴-۷۹

مرکز بخش: انتشارات ارجمند

دفتر مرکزی: تهران بلوار کشاورز، بین خیابان کارگر و ۱۶ آذر، پلاک ۲۹۲، تلفن ۸۸۹۸۲۰۴۰

شعبه مشهد: ابتدای احمدآباد، پاساژ امیر، انتشارات مجله دانش، تلفن ۰۵۱-۳۸۴۴۱۰۱۶

شعبه رشت: خ نامجو، روبروی ورزشگاه عضللی، تلفن ۰۱۳-۳۳۳۲۸۷۶

شعبه بابل: خ گنج افروز، پاساژ گنج افروز، تلفن ۰۱۱-۳۲۲۷۷۶۴

شعبه ساری: بیمارستان امام، روبروی ریاست، تلفن ۰۹۱۸۸۰۲۰۹۰

شعبه کرمانشاه: خ مدرس، پشت پاساژ سعید، کتابفروشی دانشمند، تلفن ۰۸۳-۳۷۲۸۴۸۲

بها: ۱۱۰۰۰ تومان

با ارسال پیامک به شماره ۰۹۹ ۰۹۹ ۰۰۰ ۱۰۰۰ در جریان تازه های نشر ما قرار بگیرید:

ارسال عدد ۱: دریافت تازه های نشر پزشکی به صورت پیامک

ارسال عدد ۲: دریافت تازه های نشر روان شناسی به صورت پیامک

ارسال ایمیل: دریافت خبرنامه الکترونیکی انتشارات ارجمند به صورت ایمیل

فهرست مطالب

۷	سخن مترجم
۷	یک تجربه کوچک
۱۰	پیشگفتار
۱۴	ابزار اول: زبان علمی
۱۵	ابزار دوم: گنجینه دانش علمی کنونی
۱۶	ابزار سوم: ذهنهای خلاق
۱۶	بستر مساعد
۲۱	۱. آرایه
۲۶	۲. مصاحبه آغازین
۳۶	۳. پایه‌ریزی یک الگو
۴۲	۴. پیشرفت
۴۹	۵. تعبیر
۶۱	۶. رؤیاها، رویاهای روز، نقاشی‌ها، نوشته‌ها
۷۳	۷. واقع‌گرایی و شناخت صمیمانه بیمار
۸۶	۸. انتقال
۹۸	۹. شخصیت هیستریکال
۱۰۹	۱۰. شخصیت افسرده
۱۲۷	۱۱. شخصیت وسواسی
۱۳۸	۱۲. شخصیت اسکیزوئید
۱۵۴	۱۳. معالجه، پایان درمان و نتایج
۱۷۳	۱۴. شخصیت روان‌درمانگر
۱۹۴	واژه‌نامه انگلیسی به فارسی
۱۹۹	واژه‌نامه فارسی به انگلیسی
۲۰۴	نمایه

سخن مترجم

یک تجربه کوچک

اولین بار عنوان کتاب توجه مرا به خود جلب کرد: هنر روان‌درمانی.

در طول چند سالی که به عنوان روان‌درمانگر کار کرده‌ام همواره در گوشه‌ای از ذهنم این پرسش وجود داشت که چگونه می‌توان روان‌کاوی خوبی شد. یقیناً اولین شرط آن را حصول دانش کلاسیک این رشته دانسته و می‌دانم. باید خواند؛ هرچه بیشتر، بهتر. زمانی که تصور کنیم به حد کافی می‌دانیم کارمان تمام است. علم، آبی است که هر چه بیشتر بنوشی، تشنه‌تر می‌شوی. تشنگی اصلی که در ژرفای سرشت انسانی جای دارد. اما این تمام قصه نیست. دانش در هر رشته‌ای که باشد زمانی منجر به خلاقیت می‌شود که با هنر بیامیزد. علم تار است و هنر، پود. و علم بدون خلاقیت، مکتوبات بایگانی شده‌ای است، عقیم و تنها.

در مجردترین علوم مانند ریاضی چنین پدیده‌ای بارز است. ریاضی‌دانی را تصور کنید که علم ریاضی را فرا می‌گیرد؛ به این صورت که اطلاعات را وارد شبکه ذهن، ساخته، در فراگرد پردازش به حافظه درازمدت می‌رساند. در این مرحله، این علم بایگانی می‌شود و حداکثر می‌تواند به همان صورت از ذهن بیرون آید. اما در ذهن یک ریاضی‌دان دیگر واقعه دیگری هم رخ می‌دهد. اطلاعات پردازش شده در زمان و مکانی خاص به مدد پدیده‌های دیگری چون تخیل^۱ و شهود^۲ با هم درمی‌آمیزند و حاصل آمیزش آنها، خلق فرضیه‌ای نو می‌شود. این ریاضی‌دان برخلاف اولی، علاوه بر عالم بودن، هنرمند نیز هست.

حال، زمانی که کاربرد علم در رابطه بین دو انسان مطرح می‌گردد، ضرورت این آمیزش جای پرسش ندارد. در روان‌درمانی، کلمه درمان ترجمه مناسبی برای لغت انگلیسی therapy به نظر نمی‌رسد. کلمه درمان برابر نهاد واژه‌های انگلیسی cure یا treatment است که بیشتر در سایر رشته‌های پزشکی مورد استفاده قرار می‌گیرد. و آنچه را برای انسان تداعی می‌کند دارو، جراحی یا وسایل تکنیکی دیگر است یعنی انجام اعمالی توسط پزشک روی بیمار با هدفی که بیشتر درمان مرض است تا مریض. هرچند چنین هم نمی‌توان گفت که در آن رشته‌ها درمان کاملاً یک‌طرفه و بدون دخالت انگیزه‌های خودآگاه و ناخودآگاه بیمار و رابطه او با پزشک باشد. اما این رابطه در روان‌درمانی صورتی بسیار خاص و حیاتی به خود می‌گیرد. یعنی در روان‌درمانی، فراگرد درمان در یک رابطه شکل می‌گیرد. رابطه‌ای عاطفی، اندیشه‌ای و بس حقیقی. پس روان‌درمانگر و به‌خصوص روانکاو در تمام سال‌های کار خود یک نسخه را دو بار نمی‌تواند تجویز کند، زیرا دو انسان همانند یافت نمی‌شوند. ممکن است در ظاهر امر نشانه‌های درمندی دو انسان را یکسان بی‌انگارد (برای نمونه دو فرد افسرده برای روانکاو مراجعه کنند) اما در رابطه که قرار می‌گیرد این علامت چنان در شبکه درهم‌تنیده دو ذهن با زمینه‌های عاطفی و رشدی و پس‌زمینه‌های متفاوت قرار می‌گیرد که مطلقاً قادر نخواهد بود در هر رابطه یکسان عمل کند.

اینجاست که هوشمندی نویسنده در انتخاب نام کتاب نمود پیدا می‌کند. در واقع روان‌درمانی و به‌خصوص نوع تحلیلی آن، هنری بس ظریف است که خواننده این سطور با مطالعه کتاب، بهتر می‌تواند آن را احساس و درک نموده و به آن انس گیرد.

عامل دیگری که برایم انگیزه ترجمه این کتاب شد نگرش نویسنده بود. دکتر آنتونی استورگرچه در مکتب یونگ روانکاو را آموخت، اما همان‌گونه که در مقدمه کتاب آورده، متأثر از بسیاری از مکاتب روانکاو است.

تعصب و غرض‌ورزی و یکسونگری در نگرش او بسیار کم‌رنگ است. ذهنی انعطاف‌پذیر و خلاق دارد که او را قادر می‌سازد یک حقیقت را از دیدگاه‌های متفاوت بنگرد و در نتیجه ابزارهای اندیشه‌ای و حس بیشتری در مواجهه با موقعیت‌های گوناگون کار روانکاو در اختیار داشته باشد. در بخشی از کتاب می‌نویسد:

«هیچ مکتب خاص روانکاو نمی‌تواند ادعا کند که کلید فهم کامل انسان را در اختیار دارد».

خواننده خود بهتر می‌داند چنین نگرشی با ایجاد بستری گسترده و آزاد و امن که نظریه‌ها و دیدگاه‌های متفاوت را می‌تواند در کنار هم داشته باشد، چگونه منجر به سیلان و رشد اندیشه می‌گردد. انگیزه‌های دیگری برای ترجمه کتاب داشتم که دکتر صنعتی در مقدمه کامل خود آورده و نیازی به تکرار نمی‌بینم.

تا آنجا که توانایی‌هایم اجازه می‌داد تلاش کردم ترجمه روان و درستی باشد تا خواننده کمترین درگیری ذهنی را برای جذب مفاهیم داشته باشد. در مورد برابر نهاده‌های واژه‌های تخصصی و برخی لغات دیگر از فرهنگ علوم انسانی آقای آشوری و فرهنگ چاپ‌نشده دکتر محمد صنعتی که در اختیار داشتم استفاده کردم. در هر حال برابر نهاده‌های بسیاری از این لغات جای بحث دارد و هنوز واژه‌های فارسی که مورد قبول همه صاحب‌نظران و متخصصان باشد، وجود ندارد. امیدوارم با ترجمه‌های بیشتر که توسط افراد متخصص صورت می‌گیرد، گستره لغات فارسی وسیع‌تر شده تا تفکر علمی بالنده گردد.

در پایان لازم می‌بینم از تمامی افرادی که در این کار با من سهیم بودند و کمک کردند تشکر کنم: از استاد فرزانه‌ام دکتر محمد صنعتی که مانند همیشه معلم وار و دلسوز، یار و یاورم بود و از خانم فروه غفوری که ویراستاری کتاب را بر عهده داشت و زحمت بسیاری را در این کار بر دوش کشید.

به هر حال این یک کار دسته‌جمعی بود و شاید باریکه آب جویی که ره به دریای فضیلت و کمال دارد یا لااقل امید رؤیای وصل به این دریا را در دل و ذهن می‌پروراند. ضمن اینکه لازم می‌دانم این نکته را یادآور شوم که همه مطالب این کتاب لزوماً با واقعیات حاکم بر زندگی انسان‌ها و ارزش‌های اجتماعی بسیاری از جوامع مطابق نخواهد بود.

چو سلیم و چو جوییم، همه سوی تو پوییم
که منزلگه هر سیل به دریاست، خدایا

«مولانا»

دکتر آذر دخت مفیدی

فروردین ۱۳۷۷